

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ
УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ
ПІДРОЗДІЛІВ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Кафедра мовної підготовки

**МОВНА ПІДГОТОВКА
ПОЛІЦЕЙСЬКИХ: ТРАДИЦІЇ,
ПЕРСПЕКТИВИ ТА ЗАРУБІЖНИЙ
ДОСВІД**

**МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОГО КРУГЛОГО СТОЛУ
з нагоди 100-річчя Одеського державного університету
внутрішніх справ**

**м. Одеса
2022**

ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ФАКУЛЬТЕТ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ
ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Кафедра мовної підготовки

**МОВНА ПІДГОТОВКА ПОЛЩЕЙСЬКИХ: ТРАДИЦІЇ,
ПЕРСПЕКТИВИ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД**

МАТЕРІАЛИ

МІЖНАРОДНОГО КРУГЛОГО СТОЛУ

*з нагоди 100-річчя Одеського державного університету
внутрішніх справ
04 серпня 2022 року*

Одеса - 2022

ЗМІСТ

Антуф'єва В.А. Культура спілкування в службовій діяльності поліцейського.....	7
Arapaki M. Language culture and decision making of police officers.....	10
Bokshorn A. Difficulties in translating legal terminology.....	14
Васильєва Г.Й. «Російсько-український словник правничої мови» – вияв української правничої терміносистеми	17
Голопич І.М. Особливості культури професійного спілкування поліцейських.....	22
Honcharuk O. Professional mobility of the future policeman: the importance of learning foreign languages	26
Грінченко С.Б. Іншомовна компетентність працівників Національної поліції України в умовах євроінтеграції	30
Драпалюк К.І. Two concepts of language etiquette and speechetiquette for a full-fledged communication	32
Єльнікова Н.І. Формування мовної компетенції у майбутніх правоохоронців при викладанні навчальної дисципліни «Українська мова професійного спрямування»	35
Каравасва Т.Л., Тер-Григорьян М.Г. Професійно орієнтована комунікація поліцейських.....	39
Короткова Ю.М. Урахування гендерних аспектів спілкування у професійній діяльності поліцейського.....	43
Краснопольський В.Е. Віртуальна реальність в іншомовній підготовці майбутніх правоохоронців – сьогодення та майбутнє	46
Куделіна О.Ю., Бец О.О. Навчання письмової комунікації за допомогою інформаційних технологій	50
Lisovska A. Importance of communication and verbal commands for a police officer.....	53
Максименко О.В. Українська правничка термінологія як один із головних важелів у розвитку юридичних наук...	56
Manole A. The role of the foreign languages in the police work...	59
Медведенко С.В. Мовленнєвої культури працівників Національної поліції України.....	62

Mitina O., Rostomova V. Communicative - psychological features of foreign languages training of the police officer.....	65
Оверчук О.Б. Деякі важливі аспекти мовної поведінки поліцейського	68
Пащук Р.І. Мислителі про мову як чинник єдності нації ...	72
Перцева В.А. Документний текст у комунікативно-жанровому аспекті.....	75
Почуєва В.В. Створення інформаційно-предметного середовища при навчанні іноземним мовам	79
Preenko Y. The role of a foreign language in the professionalism of modern legal education	81
Sazanova L.S. Effective police communication skills as a key ingredient to the success	84
Ситько О.М. Формування комунікативної компетентності під час професійної підготовки поліцейського	87
Тягнирядно Є.В. Вплив мови на формування та самовираження особистості	91
Cherelyuk N. From the experience of teaching English for the students of non-philological specialities	96
Чорний І.В. Знання державної мови як умова отримання громадянства держави	99
Шаповаленко Н.М. Сучасні аспекти та тенденції мовної освіти України в контексті євроінтеграції	103
Швелідзе Л.Д., Мельник П.В. Виклики, постановлені дистанційним навчанням	107
<i>Праці здобувачів вищої освіти</i>	
Альдїєва К.С. Сучасний мовний етикет – важлива складова культури мовлення	111
Berezhna O.M. Foreign language competence of police officers of the national police of Ukraine in the conditions of European integration	117
Bielievtsov M.S. Prospects of police officers foreign language training	119
Bubnova I. Foreign Language in the process of training for law enforcement officers	122

Vilksa Y. The culture of communication in the official activity of a police officer	124
Дроговоз С. Культура спілкування в сліжбовій діяльності поліцейського	127
Калашнік Є. Розвинені комунікативні навички поліцейського як запорука ефективності спілкування при виконанні обов'язків та завдань в правоохоронній діяльності	129
Клюйко Я. Особливості професійного спілкування поліцейського з дітьми різного віку	132
Kozak A. Cyberpolice – your protection in the virtual space and not only	135
Кулешов А. Мовна підготовка курсантів вищих навчальних закладів системи мвс україни: традиції і перспективи	138
Kushnir D. Importance of foreign language in activities of police officers	142
Medvedenko O. Values of the law enforcement subculture	144
Мошинець А. Особливості професійного спілкування поліцейського	148
Набок К. Тенденції розвитку української мови в сучасному світі	151
Ruchka I. Implementation of another language aspect as mandatory condition for police optimization professional training	154
Сидора Д. Проблема співвідношення мови та культури	157
Скурідін Р.М. Риторика як складник професійної діяльності правника	162
Собаченко М.Є. The use of information technology and the internet in foreign language classes	165
Strok T.M., Isayeva O.V. The cultural level of communication in police activities in english-speaking countries	168
Terela A.S. Status and perspectives of the development of the study of foreign languages at the University of internal affairs	171
Fedorenko N. Counselor education training programs in the USA	175
Fisina D.Y. Police officer's communication culture in official activity	178
Homenko V. Speech culture and professional communication in a foreign language	181

ДОКУМЕНТНИЙ ТЕКСТ У КОМУНІКАТИВНО-ЖАНРОВОМУ АСПЕКТІ

Перцева В.А.

к. філол. н., доцент

Харківський національний університет внутрішніх справ

Зараз сфера ділової комунікації помітно розширила свої кордони й функції, особливо в службовій діяльності поліцейського, де робота з юридичною документацією – це щоденна необхідність. Згідно з сучасними ДСТУ, документ визначається як «матеріальний об'єкт, що містить у закріпленому вигляді інформацію, яка оформлена в установленому порядку й має відповідне з чинним законодавством правове значення» [1]. Документний текст, як основний реквізит документа, це інформація, зафіксована за допомогою будь-якої системи запису і містить всю або основну частину мовного наповнення документа. Специфіка документного тексту в тому, що він обов'язково повинен бути взаємопов'язаний із текстами інших документів, що утворюють чітку систему. Отже, особливості композиційно-мовленнєвої організації документа визначає трансляційна функція, яка є однією з основних.

Крім того, в службовій діяльності поліцейського документний текст є об'єктом особливого типу: він може передавати інформацію через систему різнорідних знаків – як вербальних, які належать до природної мови, так і одиниць інших знакових систем, наприклад, штучно побудованих алгоритмічних мов, законодавчих класифікаторів і кодифікаторів, спеціальних кодів. Це створює певні лінгвістичні проблеми, які стосуються формулювання теми документа, логічної й граматичної структури назви, топікальної організації, що підтримує зв'язаність тексту, лексичної й синтаксичної синонімії, вибору граматичних засобів вираження ідентичного змісту, взаємодії природно-мовних термінологій з іншими знаковими системами, які застосовуються в професійній

комунікації поліцейського. Це вимагає від укладача ретельного аналізу способів вираження такої інформації та взаємодії в документному тексті різних знакових засобів. Отже, якісне дослідження мовної організації документного тексту неможливе без врахування його місця в загальній системі документації та документах певної видової належності.

Нинішнє розмаїття документних об'єктів не дозволяє дотримуватись правил і вимог лише якоїсь однієї класифікації. У сучасній науці до основних критеріїв класифікації юридичних документів, які використовуються в службовій діяльності поліцейського, варто зарахувати: характер правової інформації; зміст (природу) документа; найменування; ознаку офіційності; об'єкт; галузеву належність (призначення); місце виникнення; термін виконання; ступінь гласності (доступу); стадія виготовлення; термін зберігання (кратність використання); юридичну силу; статус і найменування автора юридичного документа; ступінь юридичної ідентифікації (стадію створення); дію в часі, в просторі і за колом осіб; вид носія інформації.

Така кількість критеріїв свідчить про наявність суттєвих лінгвістичних відмінностей між видами й жанрами документного тексту в документах, які використовуються в службовій діяльності поліцейського. Якщо орієнтуватися переважно на систему стильових засобів, що характеризують мовне втілення жанру документа, і не пов'язувати його з функціями й особливостями композиції документа, тобто його формуляра, це призведе до помітного порушення цілісності в описі об'єкта. Ми вважаємо, що доцільно спиратись на функціонально детерміновану композиційно-мовну організацію документного тексту в документах, які використовуються в службовій діяльності поліцейського, а також на пріоритетність семантичного аналізу. Це визначає вибір комунікативного підходу до аналізу тексту, що дозволить у подальшому запропонувати параметри опису й модель мовного жанру документа: комунікативну мету; образ автора; образ адресата;

образ минулого; образ майбутнього; тип диктумного змісту; мовне втілення.

Розглядаючи жанр як змістовно орієнтовану одиницю, а також погоджуючись із тим, що сприйняття людиною навколишнього світу є смисловою домінантою мовної свідомості і її зміна в часі закономірно пов'язана зі змінами структури мовно-розумової діяльності, ми вважаємо за потрібне під час дослідження мовної специфіки документів, які використовуються в службовій діяльності поліцейського (у діахронії або синхронії), використовувати поняття семантичної й змістовної домінанти тексту, яка передає основну жанрову ідею, визначає мовну організацію елемента «мовне втілення жанру», тобто детермінує відбір, сполучуваність і вживання мовних засобів.

Семантико-змістовна домінанта може бути однокомпонентною й багатокомпонентною. Це залежить від особливостей жанру документа та його «складності». Так, семантико-змістовна домінанта жанру «протокол» – «синхронне закріплення послідовності подій» є однокомпонентною; у жанрі «пояснювальна» домінанта – «причина події, що вплинула на порушення певних норм», – містить два компоненти: «подія» і «причина»; у жанрі «автореферат дисертації» домінанта – «стисле аргументоване викладення результатів нового наукового дослідження» – містить чотири основні компоненти: «диктумний зміст», «новизна», «мета / результативність», «аргументованість».

Лексична й граматична семантика документів, які використовуються в службовій діяльності поліцейського, визначає характерну для документного тексту обмежену комбінацію стандартних мовних формул, у складі яких вони вживаються. Функціонуючи в текстах таких документів мовні одиниці вводяться в різноманітні мовні ситуації, набуваючи під їх впливом і різних значень. З огляду на це, документний текст сприймають як «фрагмент конкретної соціальної дійсності з визначеними локально-темпоральними межами, соціальним змістом, ціннісними орієнтаціями, прагматичними настановами

та мовно-комунікативною компетенцією представників певної спільноти або сфери суспільної діяльності [2, с. 37].

Реалізується семантико-змістовна домінанта тексту документів, які використовуються в службовій діяльності поліцейського, насамперед через використання термінів, що відображають понятійний апарат професійної сфери, до якої належить документ, а також за допомогою нетермінологічної лексики, релевантної для документного тексту певного жанру. Наприклад, в жанрі «пояснювальна» компонент «подія» реалізується насамперед через професійну лексику, яку використовують у службовій діяльності поліцейського; у жанрі «автореферат дисертації» компонент «диктумний зміст» відбивається в термінах, які позначають науковий понятійний апарат зазначеної предметної галузі, а компонент «новизна» реалізується через характерне для автореферату, як наукового документа, використання нетермінологічної лексики, яка позначає семантику новизни (іменник «новизна», субстантивований прикметник «новий», прислівник «вперше» тощо).

Отже, текст документа, який використовуються в службовій діяльності поліцейського, – це особливий лінгвістичний об'єкт, що знаходиться під впливом як власне лінгвістичних, так і низки позалінгвістичних стандартних факторів. Дослідження документного тексту в документах, які використовуються в службовій діяльності поліцейського, в жанрово-комунікативному аспекті дозволяє розширити загальне уявлення про закономірності створення документного тексту, про його знаковий склад і доповнити відомості про документ як лінгвістичний об'єкт.

Література

1. ДСТУ 2732:2004 «Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять». К.: Держспоживстандарт України, 2005. 32 с.
2. Грушко С. П. Документна лінгвістика науково-технічного спрямування у сучасному прикладному мовознавстві. *Соціум. Документ. Комунікація*. Вип. 1, 2016. С. 195-201